

SAMMANFATTNING

DETTA ÄR EN GRANSKNING av regeringens utvecklingspolitik från tillträdet i oktober 2022 till mitten av mars 2024, det vill säga en period på knappt 1,5 år.

I det inledande kapitlet redogörs för regeringens samlade politik för en hållbar global utveckling och Agenda 2030. Analysen visar att arbetet har prioriterats ner på flera sätt, exempelvis vad gäller frånvaro av handlingsplan för Agenda 2030, omnämmande i styrdokument, och resurser på departementen och Statistiska centralbyrån. Som ett led i att komma tillrätta med dessa brister föreslår rapporten fem åtgärder. Kapitlet summerar också regeringens politik vad gäller stöd till och inkludering av civilsamhället. Regeringen har pekat på betydelsen av civilsamhället, samtidigt som nedskärningar för delar av stödet och bristfällig dialog medför begränsningar i möjligheterna att bidra till arbetet med Agenda 2030.

22 organisationer har därutöver granskat **24 politikområden med betydelse för en hållbar och rättvis utveckling**.* Av dessa bedöms att regeringen i tolv fall driver en politik som inte utgår ifrån eller tar hänsyn till det riksdagsbundna målet om en samstämmig politik för en global hållbar utveckling och genomförandet av Agenda 2030.

I elva fall har regeringen agerat både positivt och negativt, alternativt inte agerat alls. Endast i ett fall har regeringen agerat på ett sätt som organisationerna anser stämmer väl överens med en samstämmig politik för en global hållbar utveckling.

*Det är organisationerna som tagit fram respektive kapitel som står bakom analys och bedömning.

JÄMSTÄLLDHET 			
Kärnvärde		X	
Finansiering			X
SRHR	X		
Ekonomisk egenmakt		X	
FÖRETAGS ANSVAR FÖR MR OCH MILJÖ			
Lagstiftning			X
Offentlig upphandling		X	
Statliga bolag		X	
MR-, miljöförvarare			X
MILJÖ- OCH KLIMATRÄTTVISA			
FN-förhandlingar		X	
Finansiering			X
Deltagande			X
Nationell politik			X
FRED OCH SÄKERHET			
Vapenexport			X
Kärnvapen			X
Resursfördelning			X
Konfliktförebyggande			X
HANDEL			
Handelspolitik		X	
Exportfrämjande		X	
UTVECKLINGSFINANSIERING			
Fattigdomsfokus			X
Skatt		X	
Skuld		X	
Mobilisering		X	
Budget			X
Nexus		X	
TOTALT	1	11	12

Jämställdhet

Regeringen betonar jämställdhet som ett kärnvärde. Trots detta har inte alla områden av Sveriges utrikespolitik ett jämställdhetsperspektiv. Sverige går bakåt vad gäller finansiering av jämställdhetsinsatser, inte minst till feministiska och hbtqi-organisationer som lider av kronisk underfinansiering. SRHR är en fortsatt stark prioritering i de politiska ramverken, men det återspeglas inte i satsningar i biståndsbudgeten. Regeringens ambitioner om att främja alla kvinnors och flickors ekonomiska egenmakt behöver uppdateras med en intersektionell analys för att vara effektiva.

Företags ansvar för mänskliga rättigheter och miljö

Sveriges politik har ett fokus på synergier mellan handel och bistånd, men saknar tydliga krav på att företag måste respektera mänskliga rättigheter i sin verksamhet. På EU-nivå bromsade regeringen direktivet om företags ansvar för mänskliga rättigheter och miljö, vilket resulterade i en svagare lag. Regeringen har visat ett bristande engagemang för FN-processen för ett Binding Treaty för företag. När det gäller villkor för offentlig upphandling ligger Sverige i framkant, men regeringen har valt att inte lägga fram en proposition för att höja kraven. Statliga bolag och AP-fonderna saknar effektiv övervakning och efterlevnad av mänskliga rättigheter. Det saknas strategier för hur människorätts- och miljöförsvarens rättigheter ska skyddas i samband med svenska företags verksamhet.

Miljö- och klimaträttvisa

Sverige har drivit utfasning av fossila bränslen i FN-förhandlingar, men har tagit en mindre roll när det gäller att säkra avtal om ny finansiering för skador och förluster och ett ambitiöst globalt ramverk för biologisk mångfald. Ökat stöd till arbete för klimat och biologisk mångfald i utsatta länder har inte garanterats. Fokus för svenskt klimatbistånd är främst på utsläppsminskning istället för anpassning. Sverige betonar civilsamhällets roll internationellt, men har brister i att involvera det nationellt. Sveriges nationella miljö- och klimatpolitik kommer att leda till att nationella och internationella mål inte nås.

Fred och säkerhet

Sverige har under Natoanknytningen öppnat för vapenexport till till exempel Turkiet, ett land som ifrågasätter demokratiska principer och mänskliga rättigheter. Trots FN-stöd för att förbjuda mördarrobotar har Sverige ännu inte tagit ställning, vilket förhalar regleringen av den teknologin. Med Natomedlemskapet ökar risken för kärnvapenspridning och regeringen har än så länge inte tagit steg för att lagstifta om förbud av kärnvapen på svenskt territorium. Natomedlemskapet kräver ökad försvarsbudget, på bekostnad av insatser för mänsklig säkerhet och konfliktförebyggande.

Handel

Sverige har presenterat en ny utrikeshandelsstrategi för att på olika sätt öka Sveriges handel med omvärlden. Den saknar dock en hänvisning till åtagandet om en samstämmig politik, och analys av hur handelspolitiken påverkar utvecklingsländer och deras möjlighet att dra nytta av internationell handel. Under perioden har Sverige inte verkat för starkare hållbarhetskapitel i EU:s handelsavtal med låg- och medelinkomstländer. Det är positivt att regeringen säger sig vilja utgå från OECD-DAC:s riktlinjer i samverkan mellan exportfrämjande och utvecklingssamarbete, men i praktiken har Sverige rört sig mot att använda bistånd för att främja svenska företag.

Utvecklingsfinansiering

Sveriges fokus i utvecklingssamarbetet har förskjutits från de minst utvecklade länderna mot medelinkomstländer. Sverige har röstat emot FN-konventioner för globala skattereformer. Biståndet ska i större utsträckning användas som en hävstång för att locka privata investeringar, men utmaningar kvarstår med att säkerställa verklig utvecklingsnytta. Regeringen har minskat det internationella biståndet och betonar nu mer nationella intressen än mål för fattigdomsbekämpning och mänskliga rättigheter. Regeringen brister i transparens vad gäller styrning och förankring i utvecklingsprinciperna. För att möta ökande humanitära behov skulle det krävas en större satsning på förebyggande åtgärder och stöd till lokala aktörer för att bygga långsiktig motståndskraft mot kriser.

Följande 50 organisationer står bakom de övergripande rekommendationerna på nästföljande sidor. Vid varje tematiskt kapitel framgår vilka organisationer som är undertecknare.

Act Svenska kyrkan, ActionAid Sverige, Afrikagrupperna, Amref Health Africa Norden, Barnfonden, Caritas Sverige, Diakonia, Erikshjälpen, Fairtrade Sverige, Fonden för mänskliga rättigheter, ForumCiv, Framtidsjorden, IM, Internationel Rescue Committee Sverige (RESCUE), Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet, Kristna Fredsrörelsen, Kvinna till Kvinna, Latinamerikagrupperna, LSU – Sveriges Ungdomsorganisationer, Läkarmissionen, MÄN, Naturskyddsföreningen, Olof Palmes Internationella Center, Operation 1325, Oxfam Sverige, Plan International Sverige, PMU, Praktisk Solidaritet, PRO Global, RFSU – Riksförbundet för sexuell upplysning, Right Livelihood, Rädda Barnen, SOS Barnbyar, Svalorna Indien Bangladesh, Svalorna Latinamerika, Svenska Afghanistankommittén, Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen, Svenska missionsrådet, Sveriges Kvinnoorganisationer, Swedwatch, UN Women Sverige, UNICEF Sverige, Union to Union, Vi-skogen, Vänsterns Internationella Forum, Världsnaturfonden WWF, War Child Sweden, WaterAid, We Effect, Östgruppen

VAD ÄR EN SAMSTÄMMIG POLITIK OCH AGENDA 2030?

EN SAMSTÄMMIG POLITIK för global hållbar utveckling - där ingen lämnas utanför - handlar om att alla politikområden ska sträva åt samma håll. Politiken ska analyseras utifrån och vägledas av mänskliga rättigheter och vad som bidrar till en global hållbar utveckling. Eventuella målkonflikter ska hanteras systematiskt i alla beslutsprocesser. Det innefattar både att bedöma konsekvenserna av beslut innan de fattas, och att utvärdera effekter av politiken - och rätta till dessa om den visar sig ha negativa konsekvenser.

2003 fattade en enhällig riksdag beslut om Sveriges politik för global utveckling (PGU).¹ Det var en banbrytande politik som Sverige var först i världen med. Det beslutades att alla politikområden samstämmt ska bidra till en hållbar och rättvis utveckling. I Lissabonfördraget fick EU några år senare ett liknande åtagande, *Policy Coherence for Development*.²

I Sveriges politik för global utveckling slås det fast att ett fattigdoms- och rättighetsperspektiv ska präglade politiken. Enligt fattigdomsperspektivet ska prioriteringar hos människor som lever i fattigdom utgöra grunden för Sveriges politik på alla områden. Rättighetsperspektivet innebär att regeringen ska utgå från de mänskliga rättigheterna och analysera hur politiken främjar eller hämmar exempelvis rätten till mat, hälsa eller tillgång till mänsklig säkerhet.

2015 antog världens stats- och regeringschefer Agenda 2030 med 17 Globala mål för hållbar utveckling.³ Agendan gäller för alla länder. Den sätter mål för att utrota fattigdomen och uppnå hållbar utveckling i dess tre dimensioner: social, ekologisk och ekonomisk. Agenda 2030 har också mål för att uppnå jämställdhet i hela världen, att jobba för fredliga samhällen där

alla inkluderas och att tackla de miljömässiga utmaningarna i vår tid, inte minst klimatkrisen. Att politiken är samstämmt är en förutsättning för att nå de Globala målen för hållbar utveckling.

I Agenda 2030 finns också åtagandet om att ingen ska lämnas utanför. Det innebär att de framsteg som görs ska omfatta alla grupper som i dag är missgynnade, marginaliserade och diskriminerade i utvecklingen, och att dessa ska nås först. Åtagandet tydliggör vikten av en politik som minskar ojämlikhet och motverkar diskriminering och extrem fattigdom.

Parallellt med förhandlingarna om Agenda 2030 förhandlade även FN:s medlemsländer om en ny överenskommelse för att finansiera hållbar utveckling globalt. Samma år, i juli 2015, antogs *Addis Ababa Action Agenda* som hanterar frågan om hur hållbar utveckling, bland annat Agenda 2030, ska finansieras.⁴ Under 2016 påbörjade Sverige arbetet med att skapa former för hur Sverige skulle genomföra Agenda 2030 med utgångspunkt i PGU. Ansvaret är idag delat mellan klimat- och miljöministern och bistånds- och utrikeshandelsministern, där den sistnämnda ansvarar för det internationella genomförandet.

I december 2020 antog riksdagen en proposition om Sveriges genomförande av Agenda 2030.⁵ Genom propositionen integrerades samstämmighetspolitiken och PGU i åtagandet och genomförandet av Agenda 2030, med följande riksdagsmål:

*Sverige ska genomföra Agenda 2030 för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling genom en samstämmt politik nationellt och internationellt. Genomförandet ska präglas av agendans princip att ingen ska lämnas utanför.*⁶

FEM ÅTGÄRDER FÖR SVERIGES POLITIK

Regeringen har sedan tillträdet prioriterat ner arbetet med de Globala målen. De nämns varken i regerings- eller utrikesdeklarationen, det finns ingen strategi eller plan för genomförandet och resurser på departementen har skurits ner. Statistiska Centralbyrån (SCB) får inte längre finansiering för att följa upp statistik för målen, och Agenda 2030 har plockats bort från flera myndigheters regleringsbrev.

Detta är politiska beslut som går emot det riksdagsbundna åtagandet. De går också på tvärs med det engagemang för och arbete som finns för de Globala målen hos stora delar av näringslivet, civilsamhället, fackföreningar och kommuner och regioner.

Regeringen har under den första delen av mandatperioden fört en politik som medför ökade utsläpp, och övergivit Sveriges mål om att avsätta en procent av bruttonationalinkomsten till internationellt bistånd. I reformagendan för biståndet som presenterades i slutet av 2023 finns inte åtagandet om att föra en samstämmt politik i enlighet med riksdagsmålet med.⁷ Istället läggs tyngdpunkten på att utvecklingssamarbetet i högre utsträckning ska utgå från svenska intressen. Samstämmighetsåtagandet syns inte heller i regeringens nya utrikeshandelsstrategi. Vid *SDG Summit 2023* sade statsminister Ulf Kristersson att biståndet inte ensamt kan lösa utmaningarna vi står inför, utan att mer finansiering och insatser behövs.⁸ Detta har dock inte följts av beslut och planer för hur Sverige genom de andra politikområdena på ett samstämmt sätt ska förstärka utvecklingssamarbetet och bidra till att åtagandet uppfylls.

Regeringen är ålagd att vartannat år rapportera till riksdagen om genomförandet av samstämmighetspolitiken och Agenda 2030. Skrivelserna är viktiga för att folkvalda och allmänheten ska kunna få inblick i regeringens politik och se resultat, utmaningar och planerade prioriteringar. Vi hoppas att vår analys och våra rekommendationer för de sex tematiska områdena i årets Barometer bidrar till politikens utveckling och en ökad ambition från regeringens sida.

CONCORD Sverige har utöver rekommendationerna för de tematiska områdena identifierat fem åtgärder som regeringen behöver genomföra och som bör vara prioriteringar i den kommande skrivelsen till riksdagen:

1 SÄTT UPP MÅL OM ATT HELA REGERINGENS POLITIK SKA VARA SAMSTÄMMIG OCH I LINJE MED AGENDA 2030

Vår analys av styrdokument och uttalanden visar att regeringen inte utgår från åtagandet om att politiken ska vara samstämmig med en hållbar utveckling. Varken åtagandet eller Agenda 2030 nämns i regerings- eller i utrikesdeklarationen. Istället har begreppet samstämmighet i reformagendan omdefinierats till att i större utsträckning utgå från svenska intressen.⁹ I de två budgetpropositioner som regeringen presenterat återfinns Agenda 2030 under utgiftsområde 2; Samhälls-ekonomi och finansförvaltning, vilket är positivt. Utrikeshandelsstrategin och reformagendan för biståndet saknar dock hänvisning till det riksdagsbundna åtagandet från 2020 om genomförandet av Agenda 2030 genom en samstämmig politik.

Regeringen bör:

- tydligt ange i skrivelsen om Agenda 2030 till riksdagen och i budget, regleringsbrev och övriga styrdokument att riksdagsmålet gäller för hela regeringen och att det ska vägleda framtagandet av strategier, beslut och internationella politiska positioner.

2 STÄRK SAMORDNING OCH RESURSER FÖR GENOMFÖRANDET

Genomförandet av Agenda 2030 har prioriterats ner kraftigt. Bland annat har tjänster tagits bort på klimat- och näringslivsdepartementet, budgeten för Statistiska centralbyråns (SCB) arbete med att följa upp indikatorerna för de Globala målen har minskat kraftigt, och rapporteringskravet gentemot Agenda 2030 har plockats bort från regleringsbrev för flera myndigheter. Vidare förefaller den arbetsgrupp med representanter från olika departement arbetsgruppen som samordnar arbetet med genomförandet av de Globala målen ha blivit inaktiv.

Regeringen bör:

- ta fram en handlingsplan, strategi eller motsvarande som konkretiserar genomförandet av Agenda 2030 för kommande tvåårsperiod. I ett sådant styrdokument behöver tydliga riktlinjer för departementens arbete sättas, liksom för samordningen mellan dem.
- stärka resurserna för och styrningen av departement och myndigheter (inklusive SCB) i såväl handlingsplan som kommande budget.

3 IDENTIFIERA OCH HANTERA SYNERGIER OCH MÅLKONFLIKTER

Ett återkommande krav från civilsamhället har varit att regeringen behöver identifiera och hantera mål- och intressekonflikter som kan uppstå mellan politikområden och hur de påverkar en hållbar och rättvis utveckling. I samband med att Sverige rapporterade till FN:s *High Level Political Forum 2021* sa dåvarande regeringens rapport uttryckligen att Sverige behöver ”stärka processer för att bättre hantera målkonflikter och stärka synergierna mellan politikområden”. Detta har ännu inte skett.

Regeringen bör:

- ta fram metoder och instruktioner till departementen och utlandsmyndigheterna för att bedöma politiska besluts effekter på en hållbar utveckling, och identifiera målkonflikter i samband med skrivelsen till riksdagen.
- genomföra en extern analys av synergier och målkonflikter för det internationella arbetet, likt den som *Stockholm Environment Institute* genomförde 2021 om synergier och målkonflikter på nationell nivå.¹⁰

4 SAMLA AKTÖRER FÖR GENOMFÖRANDET AV AGENDA 2030

Det behövs en organiserad samverkan där olika aktörer kan mötas och bidra med sin expertis för genomförandet av Agenda 2030 utifrån sina olika roller. Det skulle kunna ge arbetet den nödvändiga skjuts som behövs när vi nu passerat halvtid. Ett tjugotal av Sveriges storföretag har gjort ett gemensamt åtagande om att arbeta utifrån Agenda 2030.¹¹ Många fler företag ställer om, gör investeringar och driver på för lagstiftning om företags ansvar för mänskliga rättigheter och miljö. Generaldirektörer för ett 60-tal statliga myndigheter har åtagit sig att arbeta utifrån Agenda 2030.¹² Över 100 civilsamhällsorganisationer har ställt sig bakom en gemensam avsiktsförklaring om att bidra till de Globala målen.¹³ Det är bara några exempel på det engagemang som finns runt om i samhället. Regeringen behöver ta tillvara denna expertis och vilja att bidra.

Regeringen bör:

- skapa ett sakråd med representanter för näringsliv, forskarvärlden, fackföreningar, civilsamhället, kommuner och regioner som årligen följer upp genomförandet av Agenda 2030.

5 TA EN LEDANDE ROLL I EU OCH FN

Vid *SDG Summit*, den stora halvtidsutvärderingen av Agenda 2030 i september 2023, antog FN:s medlemsstater en deklARATION som uppmärksammar det akuta läget, och att länderna gemensamt måste öka takten i genomförandet och ta fram en mer ambitiös politik.¹⁴ Särskild vikt läggs vid finansieringen för att målen ska uppfyllas. Som ett led i att konkretisera ländernas åtaganden för Agenda 2030 skapades en plattform där länder uppmanades presentera hur de avser att öka ambitionen och takten i genomförandet av de Globala målen. På *Summit of the Future* i september 2024 ska FN:s medlemsländer enas om just detta, i en *Pact for the Future*.

EU rapporterade för första gången om unionens genomförande av Agenda 2030 till *High Level Political Forum* i New York i juli 2023. Under Sveriges ordförandeskap i EU antogs även rådslutsatser med åtaganden om att stärka och skynda på arbetet för såväl unionen som medlemsländerna.¹⁵

Regeringen bör:

- presentera åtaganden om hur Sverige ska öka ambitionen för genomförandet inför *Summit of the Future*.
- ta en ledande roll för att EU ska placera Agenda 2030 och samstämmighetsåtagandet centralt för de kommande årens arbete, med EU:s rådslutsatser från Sveriges ordförandeskap 2023 som utgångspunkt.

RIKSDAGENS ROLL

Riksdagen har en viktig roll i att granska politiken och löpande följa upp om regeringens politik är samstämmig med en hållbar utveckling. I samband med 2024 års skrivelse från regeringen till riksdagen uppmanar vi riksdagsledamöter att ta initiativ till att så många utskott som möjligt deltar aktivt i beredningen. Engagemanget från riksdagsledamöter bör dock inte begränsas till skrivelseprocessen vartannat år, utan behöver vara ett kontinuerligt och brett parlamentariskt arbete.

Riksdagspartierna bör:

- skapa ett tvärpolitiskt forum för Agenda 2030 i riksdagen, med uppdrag att säkerställa att svensk politik är samstämmig och utgår från ett rättighets- och fattigdomsperspektiv.

SVERIGES STÖD TILL OCH INKLUDERING AV CIVILSAMHÄLLET

ETT STARKT, ENGAGERAT OCH FUNGERANDE CIVILSAMHÄLLE är en förutsättning för att nå de Globala målen för hållbar utveckling. I såväl Agenda 2030 som i Sveriges Politik för global utveckling – liksom i andra internationella överenskommelser som exempelvis Parisavtalet - fastställs civilsamhällets betydelse, både som genomförare och som part att inkludera i beslutsprocesser. Även vikten av finansiering av civilsamhället tas upp i dessa grundläggande dokument.

Under de senaste 15 åren har det demokratiska utrymmet i världen minskat, vilket utgör ett hot mot hållbar utveckling och fred. Människorätts- och miljöförsvare som agerar mot kränkningar och miljöförstöring inom till exempel gruvindustrin, energiutvinningen eller jordbrukssektorn är särskilt utsatta för hot och våld. Kvinnor och flickor drabbas extra hårt när civilsamhällets möjligheter att delta i samhällsutvecklingen minskar. I nästan vart fjärde av världens alla länder försvagar medvetna politiska beslut de demokratiska friheterna, och bara 15 av dem uppfyller fortfarande minimikraven för en demokrati.¹⁶ Sju av tio människor i världen lever nu i icke-demokratier.¹⁷

Regeringen har inte presenterat någon plan för hur civilsamhället ska involveras i genomförandet av Agenda 2030. I regeringsförklaringen sägs att civilsamhällets organisationer har en viktig roll vad gäller genomförandet av det svenska biståndet. I reformagendan för biståndet anges att ett livskraftigt, pluralistiskt och självständigt civilsamhälle är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle. Den lyfter särskilt fram demokratibistånd och stöd till demokratikämpare och rättighetsförsvare. Miljöförsvare nämns dock inte, trots att de är bland de mest utsatta för hot och våld. Fackligt aktiva och deras utsatta roll nämns inte heller.

I reformagendan för biståndet beskrivs lokala partnerorganisationer som fundamentala för ett lands demokrati. I konfliktmiljöer anses lokala civilsamhällesorganisationer vara avgörande för att kunna genomföra biståndsinsatser. Reformagendan beskriver dock att civilsamhällets organisationer ska betraktas som genomförare av en svensk biståndsagenda, snarare än som aktörer i sin egen rätt.

Det går inte att behandla frågan om regeringens syn på civilsamhället i internationella sammanhang utan att nämna utvecklingen för svenska civilsamhällesorganisationer i stort. Regeringen har sedan tillträdet skurit ner på finansieringen för ett brett spektrum av organisationer, bland dem etniska organisationer, studieförbund, konsumentorganisationer och fredsorganisationer. Inom biståndsområdet finns förslag om att helt ta bort den modell med strategiska partnerorganisationer som i decennier byggt upp partnerskap med lokala civilsamhällesorganisationer och rörelser, och på så sätt bidragit till biståndets mål.¹⁸ Våren 2024 säger Moderaterna att de vill söka stöd för en nedläggning av Allmänna arvsfonden hos samarbetspartierna.¹⁹

Det finns också tendenser till misstänkliggörande av svenska civilsamhällesorganisationer från regeringens håll, inte minst vad gäller miljö- och klimatrörelsen.²⁰ Demokratiska aktioner och demonstrationer har jämförts med metoder i auktoritära regimer²¹ och det har offentligt uttryckts en vilja att se skarpare straff för miljöaktivister.²² Attacker på svenska civilsamhällesorganisationer från regeringens samarbetsparti Sverigedemokraterna har inte heller kritiserats från regeringens håll.²³

INKLUDERING

En effektiv politik behöver säkerställa deltagande från civilsamhället i genomförandet och uppföljningen av Sveriges politik för hållbar utveckling. Under den nuvarande regeringen har dock civilsamhället i mycket begränsad utsträckning inkluderats i samråd kring till exempel reformagendan för biståndet, utrikeshandelsstrategin, den klimatpolitiska hand-

lingsplanen, genomförandet av det globala ramverket för biologisk mångfald, och civilsamhällesstrategin (CSO-strategin) inom biståndet.

Denna brist på meningsfull dialog och konsultation går, när det gäller biståndet, emot den överenskommelse²⁴ som finns om att samråda ska ske med civilsamhället i ett tidigt skede inför övergripande beslut om den svenska biståndspolitik.

Regeringen har inkluderat civilsamhällsrepresentanter i svenska delegationerna till *High Level Political Forum* och FN:s Kvinnokommission (CSW), men inte i delegationerna till möten inom klimatkonventionen (UNFCCC) och konventionen om biologisk mångfald (CBD). Däremot har det funnits ungdomsrepresentanter i dessa och flera andra delegationer, men 2023 meddelades att Sveriges finansiering av ungas plats i FN-delegationer avslutas. På tjänstemannanivå hålls intressentmöten kring fler globala processer, med olika grad av kontinuitet.

Sveriges utlandsmyndigheter har en viktig roll för dialog med, och stöd till, civilsamhällesorganisationer, människorätts- och miljöförsvare runt om i världen. Regeringen skriver både i reformagendan för biståndet och i CSO-strategin att man vill öka stödet till människorätts- och demokratiförsvare. Däremot saknas skrivningar om hur svenska utlandsmyndigheter ska bidra till det globala arbetet för att stärka stödet till och dialogen med dessa aktörer. Detta trots att det i en kartläggning från utrikesdepartementet av de Gemensamma Åtagandena 2022 framhålls att dialogen med lokala civilsamhällesorganisationer behöver utvecklas och stärkas. I utrikeshandelsstrategin nämns utlandsmyndigheternas handelsfrämjande roll, men civilsamhället nämns inte alls i strategin. Utlandsmyndigheternas roll är också frånvarande i de tre centrala strategier för biståndspolitik som regeringen tagit fram sedan 2022.²⁵

FINANSIERING

Regeringen har aviserat att biståndet som kanaliseras via civilsamhället ska öka. Den faktiska ökningen i budgeten är så marginell att den med svårighet kan kallas en ökning. Regeringens beslut att avsluta det stöd som civilsamhället har kunnat söka för informations- och kommunikationsinsatser har kraftigt försvagat det svenska civilsamhället och dess partnerorganisationers förmåga att återkoppla till svenska folket om människors situation i utvecklingsländer, och biståndets faktiska resultat. Det avslutade stödet till fredsorganisationer genom Folke Bernadotteakademien har kraftigt försvagat den svenska fredsrörelsens förmåga att granska och delta i freds- och säkerhetsdebatten. Uppdraget till Sida om att utreda förutsättningarna för myndigheten att ta över vidareförmedling från de strategiska partnerorganisationerna medför därutöver risk för minskat stöd till civilsamhällesorganisationer runt om i världen.²⁶

Regeringen bör:

- ➔ skapa en regelbunden och formaliserad dialog med civilsamhällesorganisationer och andra aktörer om genomförandet av de Globala målen och andra internationella överenskommelser.
- ➔ följa åtagandet i Gemensamma Åtaganden om att inkludera civilsamhällesorganisationer på ett meningsfullt sätt inför övergripande beslut om och förändringar av bistånds- och utvecklingspolitiken, inklusive förändringar vad gäller civilsamhällets finansiering.
- ➔ ta fram samstämmiga direktiv vad gäller utlandsmyndigheternas roll för att försvara civilsamhällets utrymme, samt stöd och skydd till människorätts- och miljöförsvare i relation till det företagsfrämjande arbetet.